

(דף קס"ח ע"א) אֲתוּוֹן לְאוֹלָדָא.

פִּינּוּן דְּאֲתַבְרִיר פְּסוּלָת, שְׂרִיאוּ אֲתוּוֹן לְאוֹלָדָא מִרְזָא דְּאֵת ש"ת. תְּקוּנָא דְּכַר וְנוֹקְבָא. בְּאִסְתַּמְּוּתָא פְּחָדָא. וְכַדִּין פְּתִיב וַיִּוֹלֵד בְּדַמּוּתוֹ פְּצַלְמוּ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת, וְלֹא כְּתִיב וַתִּקְרָא. וַיִּקְרָא אִיהוּ, וְלֹא אִיהִי. אִיהוּ קָרָא שְׁמִיהָ שֵׁת, תְּקוּנָא דְּכַר וְנוֹקְבָא כְּחָדָא, דִּהוּוּ בְּאִסְתַּמְּוּתָא חָדָא.

תוּ אֲתַגְלַגְלוּ אֲתוּוֹן, וְאֶהְדְּרוּ לְאוֹלָדָא אֶלְפֵי דְּאָדָם, וְאִינוּן אֲתוּוֹן בְּאֲתַר דְּאִיהוּ סִיּוּם שְׁמִיהָ. וּמֵאֵן אִיהוּ. נ', וְלִבְתַּר ו' לֹא ה', דִּהָא אֲתַעֲדִיאת (נ"א אֲתַיְלִידת) בְּהַבֵּל. בְּגִין כַּד נָטִיל אֶת אַחְרָא אֲבַתְרִיהָ ו', סִיּוּם בְּשִׁירוּתָא דִּישֵׁת ש', וְאֶקְרִי אָנוּשׁ.

אָנוּשׁ מָה בֵּין שְׁמָא דָּא לְשְׁמָא דְּאָדָם. אֶלֹא אָנוּשׁ לֹא אִיהוּ בְּתַקְפָּא הוּהוּ, תְּקוּנָא דְּקַדְמָאי הוּהוּ, (תהלים ח) מָה אָנוּשׁ פִּי תוֹפְרָנוּ. וְכְתִיב (איוב ז) מָה אָנוּשׁ פִּי תַגְדְּלֵנוּ וְגו', וַתִּפְקְדֵנוּ לְבַקְרִים לְרִנְעִים תִּבְחָנֵנוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב (ישעיה נג) וַיִּי' חֲפִיץ דְּכָאוּ הַחֲלִי, תִּבְרִירוּ דְּגוּפָא, וַתִּקְפָּא דִּנְפִשָׁא, אוֹרִית שֵׁת לְאָנוּשׁ יְרוּתָא דְּהוּהָ לִיהָ לְקַבְלָא. וְאִיהוּ אוּף הַכִּי אוֹרִית לְבָנוּ.

תוּ אֲתַגְלַגְלוּ אֲתוּוֹן לְאֲתַקְנָא עֲקִימָא, וְאֲתַהְדְּרוּ לְאוֹלָדָא. קִינּוּ. הָאִי תְּקוּנָא דְּקִינּוּ, וְאֲתַתְּקֵן תַּחֲוִיתִיהָ, וְאֲתַהְדְּרוּ אֲתוּוֹן לְבִסְמָא עֲלֵמָא מְעַקִּימוּ דְּהוּהוּ. מַהֲלַלְאֵל מ' סוּפָא דְּאֲתוּוֹן דְּאָדָם. ה' וְל' תְּקוּנָא דְּאֲתוּוֹן דְּהַבֵּל, וּבְגִין דִּלָּא הוּהוּ חֲיִיבָא כְּקִינּוּ, לֹא אֲתַחֲלָפוּ אֲתוּוֹן מִשְׁמִיהָ בַר חַד. דְּבַעֲתַר ב' הוּהוּ א' לְמַהוּי תְּקוּנָא יַתִּיר.

עַד הָכָא אֲתַתְּקֵן עֲלֵמָא, וְאֲתַתְּקֵן עֲקִימָא מִשִּׁירוּתָא דְּאָנוּשׁ. בַּר חוּבָא דְּאָדָם, דִּלָּא אֲתַתְּבִסָם, עַד דְּקִימוּ יִשְׂרָאֵל בְּטוּרָא דְּסִינֵי, אֲבָל תְּקוּנָא דְּעַקִּימוּ דְּקִינּוּ וְהַבֵּל אֲתַתְּקֵן וְאֲתַתְּבִסָם, אֲבָל עֲלֵמָא הוּהוּ בְּעַעְרָא וְעַעְבוּנָא, עַד דְּאֲתָא נַח דְּכְתִיב, (בראשית ה) זֶה יִנְחַמְנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ וּמִעַעְבוֹן יַדֵּינוּ מִן הָאָדָמָה אֲשֶׁר אָרְרָה יי'. וְחוּבָא דְּאָדָם לֹא אֲתַתְּבִסָם, עַד דְּקִימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְּסִינֵי, וְקַבִּילוּ אוֹרִייתָא, וְכַד יִשְׂרָאֵל קַבִּילוּ אוֹרִייתָא, כַּדִּין נַר וְאוֹר אֲתַתְּקֵן פְּחָדָא.

וְהַשְׁתָּא רַבּוּתִי, אָנָּא מִכְּבֵּל, וּבְרָא דְּרַב סַפְרָא אָנָּא, וְלֹא זְכִינָא לְאִשְׁתַּמוּדְעָא לֹאֲפָא, וְאֲטְרִידְנָא הָכָא, וְדַחִילָנָא, דִּהָא יַתְּבִי אַרְעָא דָּא, אִינוּן אַרְיִיוּן בְּאוֹרִייתָא, וְשׁוּינָא עֲלֵי דִלָּא אִימָא מִלֵּי דְּאוֹרִייתָא קָמִי בַר נָשׁ, עַד תַּרְיַן יַרְחִין, וַיִּזְמָא דָּא אִשְׁתַּלִּימוּ. זְפָאָה חוּלְקֵי דְּאֲתַעְרַעְתוּן הָכָא. אָרִים רַבִּי יוֹסִי קָלִיָּה וּבְכָה, וְקָמוּ בְּלָחוּ וּנְשַׁקְוָהוּ בְּרִישִׁיָּה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי זְפָאָה חוּלְקָנָא דְּזְכִינָא בְּהָאִי אַרְחָא, לְמַשְׁמַע מִלֵּי דְּעַתִּיק יוֹמִין מִפּוּמָה, מַה דִּלָּא זְכִינּוּ לְמַשְׁמַע עַד הַשְׁתָּא.

יַתִּיבוּ בְּלָחוּ, אָמַר לוֹן רַבּוּתִי, מִדְּחִמִּינָא צַעְרָא דְּהָאִי חָמִי וּבְרַתִּיהָ, דְּדַחֲקִי וּמַצְטַעְרִי בְּנַפְשִׁיהוּ, דִּלָּא יְדַעְנָא בְּרַפְתָּ מְזוּנָא. אִמִּינָא לוֹן, דְּעַד דְּאֶנְדַּע בְּרַפְתָּ מְזוּנָא, לֹא אֲתַחֲבַר בְּאַנְתְּתִי, בְּאַרְחָ פֶּל בְּנֵי עֲלֵמָא, וְאָף עַל גַּב דְּיִבְלָנָא לְשִׁמְשָׁא בְּהָ בְּלָא חוּבָה, לֹא בְּעִינָא לְמַעַבְרָא עַל דְּעַתִּיָּהוּ, הוּאִיל וְלֹא הוּינָא יְכִיל לְמִימַר מַדִּי, עַד תַּרְיַן יַרְחִין. חַדוּ רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חִיָּא וְחַמוּי וּבְרַתִּיהָ, וּבְכּוּ מַסְגִּיאֵן חֲדוּהָ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּמַטּוּ מִינָהּ, פִּינּוּן דְּשִׁרְיָאתָ, אֲנַהִיר לָן יְמָמָא, זְפָאָה חוּלְקָנָא בְּאַרְחָ דָּא.

כתוראת מו"ר שר בית הזוהר המקובל האלוכי
ר' בניהו שמואלי שליט"א

פָּתַח הַהוּא רַבָּיָא בְּבִרְכַת מְזוּנָא וְאָמַר, פָּתוּב אֶחָד אוֹמֵר (דברים יד) וְאָכַלְתָּ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ, וּכְתוּב אֶחָד אוֹמֵר (דברים כז) וְשִׂמַּחְתָּ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ. הֲנִי קָרָאִי כַּד יִשְׂרָאֵל הוּוּ שָׂרְאן בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, וְאַתְחִזִּיזוּן קַמִּי קַדְשָׁא בְּרִידָא הוּוּא בְּבִי מְקַדְשָׁא, הוּוּ מִתְקַיְיִמִי. הַשְׁתָּא הִיךְ מִתְקַיְיִמִי, מָאן יָכִיל לְמִיכַל לִפְנֵי יְיָ וְלִמְחַדִּי לִפְנֵי יְיָ.

אָלָא וְדָאִי הָכִי הוּוּא, בְּקַדְמִיתָא כַּד יָתִיב בַּר נָשׁ עַל פְּתוּרִיָּה לְמִיכַל, מְבָרַךְ עַל נְהֻמָּא הַמוֹצִיא. מָאִי טַעְמָא הַמוֹצִיא, וְלָא מוֹצִיא, דְּהָא כְּתִיב (ישעיה מב) בּוֹרָא הַשְׁמַיִם, וְלָא כְּתִיב הַבוֹרָא. (ירמיה י) עוֹשֶׂה אֶרֶץ, וְלָא כְּתִיב הָעוֹשֶׂה אֶרֶץ. מָאִי טַעְמָא הָכָא הַמוֹצִיא.

אָלָא כָּל מַלְיָן דְּאִינוּן מְרֻזָּא דְּעַלְמָא עֲלָאָה סְתִירָא, אִסְתַּתְּרָא ה' מִתַּמְזוּן, לְאַתְחִזְזָא דְּהָא מְעַלְמָא גְּנִיזָא וְסְתִירָא אִיהוּ. (דף קס"ח ע"ב) וְכָל מַלְיָן דְּאִינוּן מְעַלְמָא תַּתְּאָה דְּאַתְגַּלְיָא יְתִיר, פָּתִיב בְּה', דְּכְתִיב, (ישעיה מ) הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר עֲבָאָם (עמוס ה) הַקּוֹרָא לְמִי הַיָּם, פְּלְהוּ מְרֻזָּא דְּעַלְמָא תַּתְּאָה אִיהוּ, וְאִי אִכְתִּיב בְּשִׁמְאָא אִיהוּ בְּה', כְּגוֹן הָאֵל הַגְּדוֹל, וְהָכָא דְּאִיהוּ בְּאַרְחָ סְתִימִי (נ"א בְּאַתְגַּלְיָא) מְרֻזָּא דְּעַלְמָא תַּתְּאָה אִיהוּ, כִּיּוֹן דְּמְבָרַךְ בַּר נָשׁ, שְׂכִינְתָּא אֲתִיא קַמִּיהָ.

וְמָה דְּאָמַר וְאָכַלְתָּ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ. הָכָא אֲתַפְּלִיל לְמַלְלָא בְּמַלְיָ דְּאוֹרִייתָא, דְּהָכִי אֲעֻטְרִידָא הוּוּאִיל וְקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּוּא קַמִּיהָ, לְקַיְיִמָּא דְּכְתִיב, (יחזקאל מא) זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ. וְכְתִיב (דברים יד) וְאָכַלְתָּ שֵׁם לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ.

הוּוּאִיל וְקַאִים בַּר נָשׁ קַמִּי מְאִירִיָּה, אֲעֻטְרִידָא נְמִי לְמִיחֻן לְמִסְבְּנִי, לְמִיתֵן לוֹן, כְּמָה דְּאִיהוּ יְהִיב לִיָּה לְמִיכַל. (ס"א וּמָאן דְּאָכִיל קַמִּיהָ מְלָפָא קַדִּישָׁא אֲעֻטְרִידָא וְכו') כְּמָאן דְּאָכִיל קַמִּי מְלָפָא קַדִּישָׁא וְאֲעֻטְרִידָא דְּלָא יִשְׁתַּכַּח בְּלַעֲזָן עַל פְּתוּרִיָּה, דְּהָא בְּלַעֲזָנוּ מְסַטְרָא אַחְרָא הוּוּ, וְרֻזָּא דָּא (בראשית כה) הִלְעִיטֵנִי נָא, אַרְחָ בְּלַעֲזָנוּ, וְהָכִי אֲעֻטְרִידָא לְסַטְרָא אַחְרָא, וְכְתִיב (משלי יג) וּבִטֶן רִשְׁעִים תַּחֲסֹר. וְעַל דָּא וְאָכַלְתָּ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ פָּתִיב, וְלָא לִפְנֵי סַטְרָא אַחְרָא. וְאֲעֻטְרִידָא דְּלָא יִתְעַסֵּק בְּמַלְיָן בְּטַלְיָן, וּבְצַרְכֵי סְעוּדָה (שפיר) וְאֲעֻטְרִידָא לְאַתְעַסְקָא בְּמַלְיָן דְּאוֹרִייתָא, דְּהָא כַּד מַלְיָן דְּאוֹרִייתָא אֲתַמְרוּ עַל פְּתוּרָא, יְהִיב הַהוּוּא בַּר נָשׁ תַּקְפָּא לְמְאִירִיָּה.

וְשִׂמַּחְתָּ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ, דָּא אִיהוּ בְּכוּס נְשָׁל בְּרַכָּה, כַּד בְּרִידָא בַּר נָשׁ בְּכוּס נְשָׁל בְּרַכָּה, אֲעֻטְרִידָא לְמַחְדִּי וְלְאַחֲזָאָה חֲדוּדָה וְלָא עֲצִיבוּ כָּלָל, כִּיּוֹן דְּנִטְיִיל בַּר נָשׁ פּוּס נְשָׁל בְּרַכָּה, קַדְשָׁא בְּרִידָא הוּוּא קַאִים עַל גְּבִיָּה, וְאִיהוּ אֲעֻטְרִידָא לְאַעֲטָפָא רִישִׁיָּה בְּחֲדוּדָה. וְלְבְּרַכָּא עַל הַפּוּס פְּמוּתָב תַּלְתָּא, נְבָרַךְ שְׂאָכְלָנוּ מִשְׁלוֹ.

וּבְטוּבוֹ חִינּוּ, דָּא אֲעֻטְרִידָא רְעוּתָא לְעִילָא לְגַבִּי עֲתִיקָא דְּעֲתִיקוּן, וְעַל דָּא אִיהוּ בְּאַרְחָ סְתִימִי. וּבְטוּבוֹ, וְלָא מְטוּבוֹ, וּבְטוּבוֹ: דָּא יְמִינָא (ד"א זִנְחָה) עֲלָאָה. וּמְטוּבוֹ: דָּא דְּרָגָא אַחְרָא, דְּאִתִּי מְסַטְרָא דִּימִינָא, וְאִיהוּ דְּרָגָא לְתַתָּא מְנִיָּה, בְּגִין דְּבַחֲהוּוּא טוּב אֲתַבְּנִי עַלְמָא, וּבִיָּה אֲתַזֵּן.

אֲמַאי אֲקָרִי טוּב וְאֲמַאי אֲקָרִי חֶסֶד. טוּב אִיהוּ, כַּד פְּלִיל כְּלָא בְּגִיָּה, וְלָא אֲתַפְּשֵׁט לְנַחֲתָא לְתַתָּא. חֶסֶד כַּד נַחֲתָא לְתַתָּא. וְעָבִיד טִיבוּ בְּכָל בְּרִיָּין, בְּצַדִּיקִי וּבְרִשְׁעִי וְלָא חִיִּישׁ, וְאִף עַל גַּב דְּדְרָגָא

חד הוא. מְנַלְן דְּכְתִיב, (תהלים כג) אִךְ טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי, אִי טוֹב לָמָּה חֶסֶד, וְאִי חֶסֶד לָמָּה טוֹב, דְּהָא בְּחַד סִגְיָא אֶלְא טוֹב פְּלִיל פְּלִיל כְּלָא בְּגוּיָה, וְלָא אֲתַפְּשִׁט לְתַתָּא. חֶסֶד נְחִית וְאֲתַפְּשִׁט לְתַתָּא, וְזֵן פְּלָא צְדִיקֵי וְרִשְׁיֵי כְּחָדָא.

וְהָא בֵּינָן דְּאָמַר וּבְטוֹבוֹ חֲזִינוּ, הָדַר וְאָמַר הֲזֵן אֶת הָעוֹלָם כְּלוֹ בְּטוֹבוֹ בְּחֶסֶד, הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים קלו) נֹתַן לָחֶם לְכָל בֶּשֶׂר כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדִּי. וְעַל דָּא הֲזֵן אֶת הַכֹּל, לְצַדִּיקֵי וְלְרִשְׁיֵי לְכָלָא. דָּא אֶקְרִי בְּרַפְת יָמִין. שְׂמַאל לָאו אִיהוּ בְּבִרְפַת מְזוּנָא. וּבְגִין כְּדָּ שְׂמַאלָא לָא תְּסִייעַ לִימִינָא.

דְּכִינֵן דְּבִרְיָ בְּרַכָּה. יָמִין (ב"א תמז), אֶצְטְרִיף לְדַבְּקָא אֶרְצָא חַחִיִּים בְּיָמִין, לְאֲתַנְּנָא מִתְּמֹן, וְלְפָרְנָסָא וְלִמְיָהָב מְזוּנָא לְכָלָא, וְעַל דָּא תְּנִינָא בְּרַפְת הָאֶרְצָא, וְאֶצְטְרִיף לְאֲדַפְּרָא בְּהַ בְּרִית וְתוֹרָה, עַל בְּרִיתָהּ שְׁחַתְמַת בְּבִשְׁרָנִי, וְעַל תּוֹרָתָהּ שְׁלַמְדַתְנִי, לְאֲחַזְּאָה דְּמַהֲהוּא טוֹב אֲתַנְּן בְּרִית וְתוֹרָה, דְּאִיהוּ תְּקוּנָא דְּהָא טוֹב.

מִכָּאֵן אֲוִלִּיפְנָא, דְּנִשְׁיִים פְּטוּרוֹת מְבִרְפַת מְזוּנָא לְאֶפְקָא יְדֵי חוּבָה, דְּהָא לִית בְּהוּ תוֹרָה וּבְרִית. וְלַחְתוּם עַל הָאֶרְצָא וְעַל הַמְּזוּן, הָא דְּדַבְּקוּתָא כְּחָדָא בְּחֶסֶד, עַל הָאֶרְצָא דָּא אִיהוּ אֶרְצָא חַחִיִּים. וְעַל הַמְּזוּן דָּא אִיהוּ חֶסֶד, הָא פְּלִילוּ דָּא כְּדָּא בְּדַבְּקוּתָא חָדָא.

אֲתַפְּשִׁטוּתָא דְּטוֹב אִיהוּ הוֹדָאָה דְּאֶקְרִי חֶסֶד, וְעַל דָּא אִיהוּ אוֹמַר, נוֹדָה לָּהּ, עַל כְּדָּ וְעַל כְּדָּ נִסִּין וְאֲתִין דְּאֲתַעְבִּידוּ מִסְטָרָא דְּטוֹב. וְאִי תִימָא וְהָא כְּתִיב (תהלים טז) נְעֻמוֹת בְּיָמִינִי, נְצַח, הָא אִיהוּ מִסְטָרָא דְּיָמִין. לָאו הִכִּי, אֶלְא כָּל חַד וְחַד אַחְזִי עַל הַהוּא אֲתַר דְּנִפְיָק מְנִיָּה.

וְאִי תִימָא נְצַח בְּיָמִין, הָא כְּתִיב נְעֻמוֹת, וּכְתִיב (שמואל ב כג) וְנָעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל, (ד"א בִּימִינִי נְצַח) וְדָא שְׂמַאלָא.